

Numărul 20

Oradea-mare 28 maiu (10 iunie) 1906.

Anul XLII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Fragment.

...Pe mine nu mă leagă de nime lanțul greu
Al facerii de bine: Prin mine sunt al meu.
La ce mi-ai cere sama de rostul meu în lume,
La ce mai ciarcă sfatu-ți viața să-mi îndrume?
Sosi o rândunică sub streșina-ți plecată:
Se întorcea la cuibu-i pribeaga 'nstrăinată,
Și când nemilostivă, tu nu-i dai adăpost,
Mai poți a-i cere seama de-al zborului ei rost?...

Dar nu mă clătîn astăzi pe șubreda mea punte:
Sunt bradul cu 'ndârjire înfșpt pe vârful de munte
Și-nțepenit pe piscu-i, cu creștetul în nori.
Furtuna îl izbește și viermii rozători
li scurmă rădăcina — dar fulger nu-l doboară,
Cu crivățul se luptă și nu vrea ca să moară,
Ci-n patru părți a lumii întinde-a sale brațe,
In semn de blastăm negru pe tot ce are 'n față...
De-mi aruncă semânța un vânt pe piatră seacă,
Mi-a spulberat în germen iubirea mea săracă
Și duhul iernei grele în sufletu-mi a pus,
Pe umeri neaua albă în furturi mi-a adus
Ca giolgiu de 'nmormântare... Și mantie de mire
Din giolgiul meu făcut-am și cânt din urgisire!

Dar nu câtă la mine cu ochii tăi de foc,
Căci nu-i putea pătrunde adâncul nenoroc,
La care ursitoarea din fașe m'a menit.
Pământul bun din suflet rămas-a 'nțelenit.
Sub straiul meu de ghiață eu nu pot purta rod,
E prea 'ndârjit în crier al gândului norod,
Și prea e slabă raza, ce sufletu-mi atinge,
Și moare frunza 'n mugur, când fulgul alb o ninge.

La ce-mi dărui viață temutu-ți Dumnezeu,
La ce-mi deschise ochii, să văd atâta rău?
Din tainica comoară a gândului răsleț
Mi-a mai rămas în suflet noianul de dispreț,
Și-un oaspe rău gonește din sufletu-mi căldura,
Tinzând pe ceruri limpezi un vâl de ceață: ura.
Demonic sună 'n noapte în fiuit strigarea,
Și turbură adâncu-mi cu zoru-i răzbunarea,
Și-n fulger de mânia amarul meu schinteie —
A trebuit pe lume să fii și tu femeie!

Slăbita coardă plânge pe harfa veche, spartă,
Au nu pricepi, că vina azi nu și-se mai iartă,
Că nu mai cer suflarea-ți să-mi încălzească versul?...
Cântările-mi senine de mult și-au întors mersul,
Cu murmurul pe buze în noapte m'au lăsat.
Izbit de vânt, pe piscu-mi, voi fi tot mai uitat...

Vor vâjeț 'nainte-mi a iernii vânturi reci,
Dar n'a sunat la poartă-mi repausul de veci.
Povara desnădejdei genunchiul nu mi-l pleacă,
Potopul de durere veni-va și-o să treacă,
Și va lovi chemarea în sufletu 'mpetrit.
Voi râde, în uitare-mi, și sta-voi neclintit
Cu-adânca-mi bucurie, că pot a fi și rău...

Nu vezi că te înșală, copilă, gândul tău?
Nu vezi, că nu te mișcă al dorului avânt?
O, lasă idealul în tristul lui mormânt,
Să plângă vântul toamnei prin nalte bălării.
Tu lasă doruri, visuri, nebunilor copii
Cu inimile calde și 'nduioșată vrere,
Ce ard ascunse 'n umbră în jale și durere,
Nebunilor la idoli de ghiață 'nchinători,
Căci dragostea și dorul știi numai să-l omori,

*Și nu te-atinge visul cu aripa-i plâpândă,
Tu sfărâmi fără milă cântarea dulce, blândă,
In fața ta cad moarte a gândului sburări,
Ce dragă mi-i uitarea în negre depărtări!
Tu toate le întuneci cu gândul tău hain,
Ce dragă mi-i uitarea pe piscul meu străin!...*

I. U. Soricu.

Istorie africană.

(Fine).

Nimfele regelui începură a cântă, acompaniindu-și cântecul trăgănat de niște sunete desarmionioase cu instrumente exotice, de tam-tam-uri vătămătoare de urechi. Zgomotul acesta infernal în adevăr nu eră frumos, nu eră pentru urechile unui european. Cu nestămpăr așteptai să se termine.

Domnitorul negru se simți însă încântat; aceasta se putea observa în privirea lui radioasă, în surisul plăcerii ce-i împodobia gura lată.

Gura aceasta se deschise după terminarea cântecului, zicând:

— Mbucua!

Una dintre femei se sculă la chemarea regelui, se așeză lângă el, își puse capul pe peptul pictat al regelui, începă a-l gogoli ca pe un copil, a-l desmerdă în tot felul.

Celealalte neveste își dădeau toată silința să ascundă invidia, ce o simțiau pentru favorul, de care se bucură frumoasa Mbucua la stăpânul seu.

Zădarnice fură toate măiestriile lor de cochetărie, să atragă la ele pe suveranul caprițios. De un timp — după cum înțelesei mai târziu și avui ocaziune a mă convinge și cu ochii — regele nu voia să știe, că în proprietatea lui să află încă peste o sută de femei tinere afară de Mbucua.

Iubirea sa față de Mbucua eră atât de înfocată și statornică, încât devenise proverbială între supușii sei. Macar Mbucua nu eră odrazlă din trunchiul tribului seu.

Cu ocaziunea unei ciocniri sângoase cu un trib înveninat, frumoasa Mbucua căzută în mâinile unui ostaș de al regelui. Frumuseța ei orbitoare îl umplu de spaimă, căci știa natura stăpânului seu. Deci grăbi a i-o oferă lui încă pe drum, înainte de a sosă acasă.

Nici nu făcū rău târg cu ofertul seu delicat. Regele într'atâta se bucură, că nu știu cum să remunereze fidelitatea ostașului seu.

După multă frământare de cap, în fine totuș izbuti să afle o remunerațiune corespunzătoare.

Permise fericitului ostaș, într'un moment de slăbie a recunoștinței mulțămitoare, să fie și el părtaş în privilegiul învidiat de a putea purtă coadă ca regele.

Dar nu peste mult i-a părut rău de ușurința neexplicabilă, cu care abzise de privilegiul seu. Ceea ce poate face și altul, nu e privilegiul adevărat, demn de un rege puternic.

Deci nu peste mult retrase dreptul oferit. Prefexte se află și în Africa pentru toată nedreptatea întocmai ca la noi. Nenorocirea soldatului fu afirmarea că ar fi cutezat a ofensă demnitatea regală, aplicând

la șelele sale o coadă cu mult mai pompoasă și mai lungă decât a regelui.

Cumcă aceasta afirmare s'a bazat pe adevăr, sau că a fost născocită numai de reutatea lui Dvitucuu — așa se numia falnicul suveran, al căruia oaspe avui nefericirea să fiu — ca să-și poată corege slăbiciunea prin volnicie tirană, nu știu cu siguranță nici în ziua de azi, căci când începui a gustă ospitalitatea lui Dvitucuu, ostașul destins de grația regală eră deja mistuit. De sine se înțelege, că mai întiu l-au fert după gustul deosebit al culinei regale.

Frumoase prospecte mi-se deschideau după astfel de premise! Câte oboseli am suportat, câte pericole de moarte am îndurat, pentru fericirea problematică de a gustă ospitalitatea unui monstru antropofag.

Totuș nu-mi perdui curagiul, nici speranța în posibilitatea scăpării.

Concepui un plan măreț, în care pe lângă folosul ce avea să rezulte pentru mine din realizarea lui, mai ocupau loc însemnat și iubirea de oameni, nobleța unei inimi compătimitoare, văzând atâtea ființe cu schiroteia dumnezească în sinul lor, rătăcind în cea mai înfiorătoare decadință animalică.

Mi-am propus să îmblânzesc moravurile selbatice ale acestor nefericiți, să le arăt cărarea umanismului, să le îmbunătățesc traiul animalic, făcându-i să cunoască elementele culturai.

Aveam speranță că progresând în acest mod, în câteva luni voi câștigă iubirea protegiaților, îmi voi alege dintre ei tovarăși de călătorie să mă pot reintoarce iarăș în lumea civilizată.

În câteva zile le învățai limba într'atâta, că mă puteam înțelege cu ei fără greutate. Mă apucau cu zăl insufletit a brăzdă agrul virgin, îmboldit de speranța fericitoare, că semanța culturai va aduce fructe îmbucurătoare.

Îmi începui misiunea nobilă, cu prelucrarea naturii fieroase a lui Dvitucuu. Favorul și încrederea lui le câștigai ușor. Il spriginii cu sfaturi înțelepte, și cu încetul trecui la chestiunea cea mai critică, dela a cărei rezolvare netedă speram foarte mult.

Trecând într'o zi în societatea lui Dvitucuu, pe lângă părăușul ce-i despica curtea, văzui în apă un trup omenesc junghiat și legat de un pociumb.

— Dvitucuu! — zisei cătră suveranul cu coadă. — Nu ți-e milă de asemelele tău?

Făcui față supărată și arătai la corpul din apă. Pe fața drăcească a lui Dvitucuu se ivi surprindere întrebătoare.

— De ce să-mi fie milă? zise mirându-se. Oare inamicilor mei fi-le-ar milă de aș cădea în mâinile lor? Carnea de om e foarte bună, pregătită cu piper; capătă o frăgezime de tot delicată, care-ți face apetit, dacă trupul înainte de a-l despoia zace o zi și o noapte în apă. Mâne te vei putea convinge despre aceasta la prânz tu însuși.

În fața ăstor fel de idei greșite, însă nerădăcinate adânc în Dvitucuu, renunciai la continuarea desbaterei asupra temei sulate. Mă temeam că voi fi constrâns a gustă pentru convingere din oribilul prânz.

Îmi schimbai planul de operație. Pornind din faptul dovedit de nenumărate ori, că mijlocul cel mai sigur de a schimbă datinile unui popor e câștigarea femeilor pentru ideile nouă, începui a stăruia la emanciparea sexului frumos de sub despotismul brutal al bărbaților.

Nizuința mea în această direcțiune avu succes mai favorabil. Din porunca lui Dvitucuu frânele puse pe libertatea nevestelor sale, se lăsară mai liberi; eu apoi mă îngrijii ca acestea să se lungească progresiv.

Exemplul dat de cercurile sociale înalte e lipicios. Supușii lui Dvitucuu se alăturară succesiv la reforma șefului lor.

Temnițele nevestelor se deschiseră pretotindenea. Libertatea nouă, fără de a face supărări cuiva, le plăcu tuturor.

Cu toate acestea pe fruntea inpistrită a lui Dvitucuu apărea din când în când un nor neliniștit de tristeată.

Intr'o oră bine aleasă îmi luai libertate a-l întrebă cu francheță sinceră.

— Dvitucuu, ce-ți lipsește? De un timp încoace observ la tine din ce în ce mai des semn de supărare. Ce e cauza tristeții tale crescânde?

— Omule alb! — îmi răspunse Alteța sa strângându-mi mâna atât de puternic, că eram să țip de durere. — Tu ești omul meu cel mai sincer, în tine mă pot crede, tu ai destulă minte să poți pricepe mărimea năcazului meu.

Își atârnă cu durere capul pe piept și continuă sfiicios.

— Omule alb! nimbul meu de rege e știrbit grozav. Câte odată mi-e și rușine să apar între oamenii mei.

Incepui a-l încurajă, vorbindu-i despre înălțimea glorioasă a poziției sale.

— Ce folos de poziția mea, — să căi oftând, — dacă-s osândit? Ostașul blăstămat, care mi-a dat pe Mbucua, mi-a pătat onoarea, căci — oh rușine pentru mine! — a purtat mai mult de zece zile coadă.

Aceasta în adevăr eră o supărare considerabilă. Dar eu aflai și pentru aceasta medicină corespunzătoare.

Peste o zi împodobii falca spână a vanitosului Dvitucuu cu o barbă maestrită, lungă de un cot.

Efectul fu minunat; regele jucă de bucurie, își neteziă barba fălăitoare și uită coada simplă.

Când apărū între supușii sei, falnic, îngâmfat, scuturându-și podoaba nouă de pavian, fețele negre ale admiratorilor îngâlbîniră de invidie.

Pe Dvitucuu îl cuprinse din nou accesul slăbiciunii de mulțămire și recunoștință. Ca semn al distincțiunii sale înalte, dede ordin la moment, ca pe viitor totdeauna să meargă înaintea mea doi oameni, strigând epitete laudătoare.

Textul fu sfătorit momentan.

„Drace alb!” „Vrăjitor fără samăn!” — urlau oamenii puși de recunoscătorul Dvitucuu în toată calea mea.

Favorul regal oferit fără merit mă puse pe cugete serioase. Incepeam a mă simți neliniștit. Mă urcasei prea sus pe scara favorurilor regale, devenind părtaș al privilegiului invidiat.

În visele mele apărū din ce în ce mai des umbra sângeroasă a ostașului cu coadă privilegiată. Făceam planuri de disparățiune, până nu eră târziu încă.

Năpatea nici nu întârziă a se cobori pe capul meu. Cauza năcazului meu însă nici visă n'aș fi putut-o.

Nevestele lui Dvitucuu se prăpădiau de invidie în contra Mbucuei, pentru distincțiunea, de care se

bucură. Mai cu seamă favorita părăsită, la ivirea luceafărului nou, eră chinuită de furiile răzbunării.

Mănată de pasiunea aceasta, căută cu ochi de hienă vre-o greșală sevârșită de Mbucua. Toate mișcărilor ei le pândiă, toate cuvintele i-le ascultă.

În fine ajunge la țintă.

În o noapte senină, la lumina arginție a lunii pline, văzū pe Mbucua stând de vorbă cu un bărbat prin crepăturile gardului de pari.

Atâta fu destul rivalei însărate de dorul răzbunării.

Par'că i-ar fi crescut aripi, sbură la Dvitucuu și-i spuse toate. Acesta apărū momentan cu o falcă în cer și cu alta în pământ. Dădu ordin să se aresteze culpabilii.

În ziua următoare apoi a fost pe masa regală supă și friptură destulă.

Rivală Mbucuei scoase dinții minunați ai inimiceii de moarte și pregăti salba aceasta din ei. Regele din Asia al evului vechiu nu purtă cu mai multă fală îmbuibată pantalonii făcuți din pielea inamicului seu, ca rivala învingătoare aceasta salbă.

Însă nu multă vreme se bucură de învingere. O rivală isteată o denunță și pe ea regelui.

Salba aceasta am luat-o de pe grumazii ei înainte de ce a fost pusă în riu să devină fragedă.

Soartea se întoarse acum contra mea. Regele, cu părerea de rău pentru distincțiunea ultimă, enunță sentința, că eu sunt de vină pentru toate relele acestea. Eu i-am dat sfatul să elibereze sexul frumos; de n'aș fi fost eu, Mbucua și acum ar trăi.

Ipocritul nerușinat! s'a săturat din carnea ei și acuma vărsă lacrimi de crocodil.

Moartea mi-se decise pe ziua următoare între festivități splendide.

În cartea destinului a fost scris însă să scap.

Dvitucuu puse pentru mine zece străji. Nu eră nici un prospect de scăpare.

Muncit de viziuni oribile, odormii noaptea. Ce grozav! Ultimul somn!

Dar un răcnet ne mai pomenit mă trezi din somn. Străjile o luară la fugă... Eu rămăsei singur... cu speranța scăpării.

Îmi luai pușca într'o mână, în cealaltă o secure primitivă de a selbaticilor și eșii la larg.

Aici apoi pricepui cauza zgomotului. În toate lăturile vedeam oameni armați, omorându-se unul pe altul.

Bordeiele prinseră foc. Eră evident, că un trib străin a atacat pe Dvitucuu.

Eu mă îngrijii de pielea mea; mă străcurai la larg și fugii. Cu ajutorul securei primitive mi-am făcut apoi plută de am trecut peste riul cu crocodili.

Câte neajunsuri și pericole am îndurat până ce am ajuns în Dar-es-Salam, ar fi un roman întreg, de vi le-aș enară toate.

Acestea numai de aceea vi le-am spus, ca să vedeți cum se pedepsește în Africa infidelitatea femeiască, și totuș nu se poate stărpî.

Dar la noi?!

Tit Chitul.

Pe câmpul de luptă.

*Pânză neagră de 'ntunerec câmpul luptei 'nvăluște
Și pe cer după olaltă câte-o stea se tot ivește.*

*Glasul ascuțit al goarnei înfioar'a nopții pace
Și pe cei răniți în luptă, să tresară 'n sus îi face.*

*Printre miile de leșuri pe pământ scaldat în sânge,
Zac răniții 'n agonie — unul râde, altul plânge.*

*Jalnic șuerând suspine isbucnesc din pepturi frânte
Și în noaptea cea amară câte mulți încep să cânte.*

*Răzimat cu capu 'n coate, cam la marginea câmpiei,
Petrea vornicului zice cătră George a Măriei:*

*„Am să mor în astă noapte și aceasta o știu bine,
Floare la urechi măi George, dac'aș fi așa ca tine.*

*După multă vreme fie fi-or da drumul, d'ai departe
Pân' atunci și de-aceea scrie 'n sat la mine carte.*

*La drăguța mea, măi George, la Sofia lui Ilie,
Ca să știe că aicia am murit în bătălie;*

*Să nu se scârbească tare și mă 'nchin de sănătate!
Dela sin năframă mândră opintindu-se o scoate.*

*Și lui George întinzându-o, rar, în șopot îi vorbește:
»Ia năframa asta, George; eu o am«... și se sfârșește.*

*Sufletu-i pe ceruri zboară. Luna de sub nourii iese
Și 'n șiroaiele de lacrimi lăcer de argint ea țese...*

Ioan Mărzan.

S'a risipit în dureri.

(Fine.)

Trece un an, altul vine și Lina tot cu cosuțele pe spate nădăduia un mire... Feciorii n'o mai pețiau pe Lina, n'o căutau nici de bine nici de rău, căci Ghiță nu mai lăsă arma din mâni.

Eră postul Nașterii, zi cu promoroacă, drum de sanie... Seara pe scârțeite îi sosește Mărului un răvaș cu pecetii multe. Nu-și putea da seama, ce scrisoare îi vine așa grea la înțeles; culeg slovele și află că numele bate pe Lina. Scrisul eră slab, mai p'aci un sgăriat de curcan. Sparg săculețul de hârtie și pică din el un așternut de slove, la sfârșit cu: Ioan Porumb. Bietul ostaș spunea că-i sănătos și că nu peste mult pune pușca în cuiu, drept-ce rugă pe Lina să-l aștepte...

Intr'un minut credea Lina ochilor, în altul nu; s'a furișat cu răvașul la fata popii, a rugat-o să-i spună ce vorbă-i trimite...

— Te măriți Lino! încep Genica popii — un fecior te roagă să nu faci vorbă cu nime, căci vei fi a lui...

Mulțumește Lina ș'apoi ascunzând în sân scrisoarea, se depărtă. Pe drum se gândia cum o să pocnească Ghiță, cum va negri de năcaz, când va prinde veste, că după Paști — se mărită.

Trecea vremea ca purtată de viscol. Lina eră veselă ca o privighitoare, cântă într'una; când mergea să smulgă petringeri din grădinuță, nu-i sta gura, de gândiai că are mierloiu în gâtlej. Ghiță se opri la gard, dar Lina vorbiă cu el ca din pod, îl auzia și nu prea, îl sătură cu vorbe de înțelesul: du-te 'n drumul tău!

Plină i-a fost lui Ghiță fața de viață odată și veștedă eră acum; un bătou înfășurat în haine, se risipiă sârmanul de durere...

Numai câteva zile până la sfintele Paști; toată firea resuflă drăgălășie, toate dau în verzite. În părae, ciuciur guraliv și gălgăit fără capăt; în pădure se tupiliau viorele fermecate de ispita soarelui, iar în câmpuri în lung și în lat miros proaspăt de păștițe. Lina din ce are păduricea mai drag și-a făcut un mănunchiu de flori, pe care și l-a prins în piept la praznic. La finitul slujbei, o nevastă din satul lui Porumb i-a dat un ou pistrat cu coperiș de pișcă. Florile le-a dat și ea în două, din care o legătură trimise pentru oul primit.

Gureșă e lumea! Ghiță și asta a trebuit să o știe. La două săptămâni după Înviere, o căruță străină se ivește în sat, înghiesuită cu oameni gătiți.

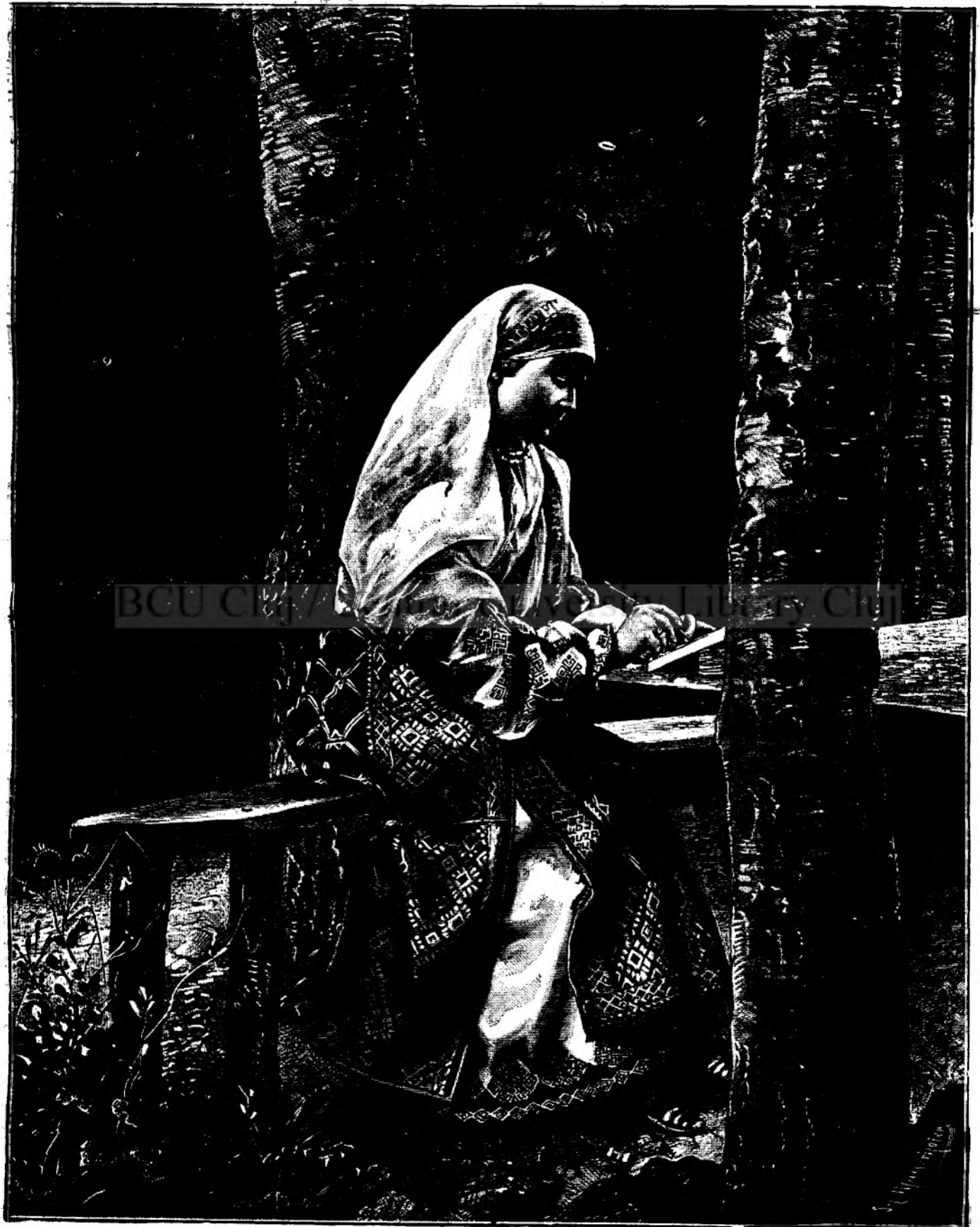
La podul Mărului s'a oprit căruța și i-s'a dat intrare; erau pețitorii Linei. Vorba le mergea bine, căci dela jupânul Scârț duceau ciocane de rachiu, aveau să cinstească un pahar pentru norocul legăturii.

Afară se auziau pocnete dese. Ghiță cu tovarășii săi încercă să-l sparie și pe Ion Porumb, dar de giaba, căci venise atunci dela oaste, unde în una mie zile câștigase curaj, capul îi bătea în streșină de crescut ce eră și ar fi fost rușine să se dea îndărăt. Ghiță credea că și Porumbestii sunt stol de vrăbii fricoase, ce la zumzetul unei frunze se imprăstie de groază în toate părțile.

Eră o zi caldă, să clocești ouă în țarină, nu alta.

Dinspre miazăzi sosiă un nor gros de prav, — tot de-acolo veniau frânturi de vorbe și sunete fără numer de clopoțele. Norul se apropiă din ce în ce, iar lărmuitul se deslipiă tot mai bine în luminișul orbitor. Veniau după Lina... In rotogoele de norișori se încâlcește o căruță după alta; alerg nebunește. Cea dintâie se oprește la poarta Mărului în sgomot fără seamăn, alta lângă ea; până 'n douzeci părechi de cai scutur podoaba coamei și a gâtului. Toată u-lița e bătută în voie bună; fâlfăit de mărâmi, pălării ridicate în văzduh lângă laută dogită și cântec în scale multe și 'n nerânduială. Cioroi se dau la scârțait, iar lanul de oameni, buimăcit de prav și icuială, se leagănă în restimpuri.

Sgomotul scade, căci grăitorul mirelui cu ciocan de vinars între degete, povestește — la vranită proptit — calea pe unde au venit, mările, țările cutreierate și în fine amintește că un voinic dintre ei și-a aflat sub așel acoperemânt o voinică. Cinstește pentru sănătatea ei, și-i roagă să li-o deie lor, căci în acea

Carmen Sylva

treabă sunt sosiți cu toții. — Aripile porții se dau în lături și tumultul se îndeasă.

Ghiță privia sârmanul din depărtare, cu oasele scaldate în suspin mut; prin minte îi treceau gânduri rele, dar tovarășii îl păziau... Mi-a pus pană și flori în pălărie — gândia el — am stropit-o la izvor nu odată de drag și acum o leagă părintele Sofronie cu un ciotoros din satul vecin!

Se gătia Lina. Cu genele zbeute în lacrimi, se lipia de umerii celor ce-o mângăiau. Se apropiă să înă lumină în mână, la icoana Precistei, și-o rodea la inimă ceva...

Curtea bisericicii e inghesuită, pomii de pe tivitură sunt grei de privitori; se coboriau cu mireasa. Cioroii le sosesc în cale, dau glas de veselie; norul chiuște, iar steagul greu de cărpe se învârte în cântec de Ler...

Mesele gătite, fumegă, vasele de beutură găfăesc în belșug, numai nuntașii să se aștearnă. În umbra nukului de veacuri, odihnește un ciubăr nou nouț, cu apă de struguri plin; într'un ciot eră ulcica pentru beut...

Se îndoiaie pământul cu ei, atâția s'or adunat! Vorbiau că se vor pierde vieți, căci Ghiță închide ochii cu tovarășii dimpreună și lasă gloanțe în nuntași. Nu le prea purtă însă nime frică, căruțele sosite nu erau goale, ci din toate se ridicau cu neastâmpăr par-că țevi lungi; luară de acasă vestea, că o gloată de flăcăi nu-i primește cu drag, ci cu bobi de fer și așa s'or îngrădit și ei cu prav de pușcă.

Vuia casa Mărului de sgomot. Tiaereața s'a dat la tropotite, la învârtite de mireasă, iar cei eșiți din flăcăime glumiau lângă ciubărul cu vin. Mai eră un colț de vreme până ce se găta jocul miresei, ș-a-tunci duceau pe Lina, o mutau în casa lui Porumb.

Cu pleoapele umede își ia Lina rămas bun dela ai sei; în suspine, asurzite de pocnetul puștilor și lărmitul nuntașilor, se urcă lângă mirele ei. — Ghiță închină cu sufletul trudit la Scârțu, amarul și-l înmoae în vin, luat în roată de o potaie de tovarăși, înarmați după rânduiala unei bătălii...

La Măru 'n curte, slobod duoesprezece focuri. Pe Lina o ia un viscol, de nu ating roatele țărâna; vizitiul mână nebunește. Ușa hanului la Scârțu e bătută cu oameni, între ei e și Ghiță, care iese cu tovarășii să-și descarce umpluturile. Nu dau să nime-rească 'n mâni de om, numai caii voesc să-i găurească, și cu toate astea i-se pârjolește tâmpla unui moșneag și sfârăe coama cailor... Din depărtare ai fi gândit că un flanc de ostași, trântiți pe scânduri, trag țintă.

Nu-și aducea aminte nimeni de nuntă la felul celeia a Linii Mărului; o fi meritat poate și ea, căci l-a avut drag odată, și acuma îl lăasă să i-se topească carnea de pe oase, ca unui hoț ce robește...

S'a dus Lina. Ghiță se întăria în fire și uită azi una, mâne alta; nici nu se putea altcum, decât să o dea uitării pe Lina, măcar de jumătate... Din suflet știă Ghiță, că nu i-se va deslipi de tot, până va fi rece... ori poate nici atunci.

Nu l-a ros amărăciunea mult, după nunta Linii; a păzit păpușoiul într'o noapte rece, de droaia mistreților și l-a pătruns răceala pe vecie... Boala l-a încolăcit, durerile l-au zdrobit, până ce și-a dat și cea din urmă schinteie... Se gătiau să-l petreacă frumos;

flăcăimea prin necântat în frunză și prin odihnit în fluer jeliă pe Ghiță.

La astrucare a venit și Lina să-l mai vadă odată și fără suflare... sufletul i-se desghiețase bageamă...

S'a apropiat de sicriu, tăind rotogoalele de tămăe. În zarea luminilor îl vede slab, galbăn ca un fagure, eră drept un pervaz de ceară sprâncenat... Bobi de lacrimi îi fug Linei pe față; îl privește lung în suspin, cu lacrimile în gene și zice îngândurată: Iartă-l Doamne!

Petru Popa.

Sonet.

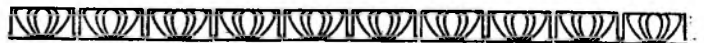
*A renviat natura, măiastra mare 'n arte
Și-i vesel tot pământul trezit din visuri grele:
Frumos resună codrul în cânt de filomele,
Voios răspunde 'n clocot isorul din departe.*

*Și lunca lată-i ninsă de mil de floricele;
Zimbesc și ele tainic de soartea ce desparte
Pe om de zeitate prin cugete deșarte.
In vale răd brândușe, vorbesc cu viorele.*

*Din fluer plânge-o doină, departe 'n munți resună,
Pe când mioare albe s'alungă pe câmpie,
Dar vântul se desmeardă în fuga lui nebună.*

*Așă se 'nalță toate în glas de ciocârlie
Spre bolta azurie să laude dimpreună
Pe Domnul de viață în dulce armonie.*

Ioan Roșu.

Cum să ne ferim de oftică.

(Subiect pentru conferință de cerc cultural.)

Oftica este o boală mult mai periculoasă ca ciuma, holera, sau ca ori ce epidemie. Pe când epidemiile cele mai teribile seceră cât seceră, se iau măsurile statornice și boala dispare fără a lăasă altă urmă decât jalea în familie; oftica din contră, după cum vom vedea mai la vale, prin microbul său inoculează boala la toți cei cari rămân în casă, cari după un timp mai mult sau mai puțin lung, plătesc și ei tributul la rândul lor; așa că un ofticos e în stare să însăminteze boala la 2 generații de față.

Dacă urmărim statistica mortalității orașelor, o să găsim orașe unde 10—15% din numărul morților pe un an sunt de oftică, sumă enormă, care ar trebui să deie de gândit acelora cari sunt chemați a cârmui omenirea.

Din nenorocire acest flagel s'a încuibat colosal în populațiunea rurală. Așă la spitalul unde funcționez, la Fierbinți (Ilfov), din numărul de 600 bolnavi câți au fost în spital anul trecut, 33 au fost ofticoși, ceea ce prezintă o proporție de peste 5%.

Având în vedere că țăranul se prezintă la spital numai atunci când e în ultimul grad de boală sau

când devine o povară pentru familia sa, mă îndreptățește a crede că procentul e mult mai mare, ceea ce devine foarte îngrijitor pentru populațiunea rurală.

Dacă la oraș se pot lua măsuri de izolare pentru ofticosi, dacă la oraș municipalitățile dispun de mijloace de ajutor pentru acești nenorociți, de pe o parte bolnavii fiind mai inteligenți își dau mai bine seamă de pericolul la care expun familiile lor dacă nu se iau măsuri de a o feri de dânsul, pe de altă parte chiar medicii pot aplica mai bine măsurile de poliție sanitară, având toate mijloacele mai leznicioase.

La țară însă, la populațiunea rurală, pericolul e mult mai mare. Avem de a face cu o populațiune înbuibată de prejudecăți religioase și de ale pământului, avem de a face cu municipalități sărace și îndărătnice, care n'au nici banii necesari spre a putea face față măsurilor de poliție sanitară ce se cer în asemenea împrejurări și nici nu sunt pătrunși de gravitatea pericolului.

Orășanul are mai multe odăi, unde se poate izola, putând schimba odăile pe rând spre a fi aeri-zate și desinfectate; țaranul o singură odaie, în care locuiește el și familia sa. Aci tușește și scuipe el pe jos însămintând microbul la cei ce-l înconjoară.

* * *

Cum devine cineva ofticos? Oftica se vede la oameni și la vite, mai ales la vaci. Când vaca e ofticosă, laptele ei ne poate umplea de oftică. De aceea e bine să stăruim ca țaranii să ducă vacile lor la veterinar care, injectând sub pielea lor tuberculina (un fel de ser ca cel antifidiferic) poate să cunoască dacă vaca e tuberculoasă, de-oarece în acest caz reacționează, adică se ridică temperatura ei. E mai bine să se lipsească de dânsa decât să se îmbolnăvească. Știința ne mai învață că și la vite oftica se localizează în plămâni, deci se poate mânca restul carnei aruncându-se numai bojocul. Iată deci un mijloc de a deveni ofticosi, mâncând lapte dela o vacă tuberculoasă.

Mijlocul însă cel mai sigur de a deveni ofticos e inspirație de praf cu scuipe de ofticos. Se știe că oftica se naște dela microbul descoperit de Koch. Acești microbi se află mai ales în flegma pe care o scoate ofticosul când tușește și scuipe.

Scuipe pe jos și uscându-se, microbii împreună cu praful se ridică în aer și atunci respiri (inspiri) microbi de oftică. Acesta e singurul, cel mai lesne și cel mai sigur mijloc, de a deveni ofticos.

Trebue să se mai știe încă, că microbul se înmulțește repede și nu dispăre așa lesne și ca să dispără trebue arsă rufa pe care a scuipe un ofticos.

* * *

Doce întrebări se nasc din această scurtă expunere: De ce nu devin ofticosi toți aceia cari au stat în contact cu un ofticos și a doua întrebare: Copiii născuți din părinți ofticosi de ce nu mor de oftică?

La prima întrebare intervine chestia de teren. Unii au o putere de rezistență, o forță vitală mai mare, care se opune la ivirea boalei. E acelaș lucru, dar în sens invers, cu aceeaș sămânță căzută pe douce terenuri diferite. Cea căzută pe teren fertil încolțește, se desvoltă, se înmulțește; cea căzută pe teren slab, de pildă pe o piatră, dispăre. Tot așa și

cu microbul oftică. Pe un individ slăbit, microbul are un teren bun de desvoltare, se înmulțește și-l doboară pe un individ foarte, robust, cu o forță vitală rezistentă microbul nu se poate desvoltă, dispăre el. În această privință trebue să ne îngrijim pentru populațiunea rurală,

Ea prin muncă excesivă și obositoare, prin hrană insuficientă și nesubstanțială cu posturile lungi, prin locuințele insalubre constitue un teren prielnic pentru desvoltarea oftică. La a doua întrebare, de ce copiii ofticosului nu devin ofticosi, vom respunde următoarele: mai întiu de toate se știe chiar de popor, familii întregi de câte 2 generații, care au murit de oftică. Trebue să se mai știe că copilul de ofticos se naște cu predispoziție la oftică, adică are tot terenul preparat pentru a primi sămânța și dacă rămâne în acelaș mediu în care au trăit părinții, sigur că va deveni și el ofticos. Mai e ceva. Tuberculoza nu se manifestă numai în formă pulmonară (oftica), ci are și alte forme; scrofulele la gât, cocoșa (gheb), manifestații articulare (incheeturi umflate) și pe unele se scurge puroi, manifestații osoase: cu turloaiele picioarelor, cu brațele pe unde ese puroi, degetele dela mâni umflate, prin scursoare de urechi, etc. Toate aceste sunt manifestațiuni de oftică la copii. Ei bine, toate acestea nu dovedesc oare îndeajuns că copilul s'a născut predispus la oftică? și fiindcă n'a fost scos din mediul în care s'a născut l'a năpădit boala, încă câțva timp și moare de meningită sau peritonită tuberculoză, sau face oftică mai târziu.

* * *

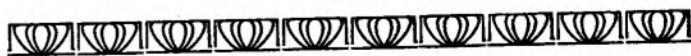
Cum să ne ferim de oftică? O singură propoziție, întipărită în mintea, în obiceiul și în gândul omenirii ne-ar salvă de această boală: *Să nu scuipe pe jos*. Cu această propoziție ar trebui crescuți copiii în casa părintească, această propoziție ar trebui propovăduită în școală și biserică și în fine această propoziție ar trebui să fie „bună ziua“.

Să nu se scuipe pe jos, în casă, pe stradă, în școală, în biserică, în cârciumă, etc., ci într'o strachină cu apă, care să se arunce în toate zilele. Ușor lucru, e chestie de deprindere! Și cu câte nu ne-am deprins și deprindem! Câți mai pot azi să se scoale dimineața fără să se spele în gură și pe obraz și cu toate acestea mulți n'au crescut cu această deprindere.

În orașul Davos din Elveția și în alte orașe cine scuipe pe stradă sau într'un local public, plătește 50 de lei amendă. Așa ar trebui să fie și la noi. Mai cu propagandă prin școli, prin biserici, cu placarde peste tot locul; mai cu amendă pe care să o execute gardiștii, (carauțele), în fine prin ori-ce mijloc s'ar găsi, s'ar putea deprinde lumea să nu scuipe pe jos, ci în anumite scuipe publice.

Acesta ar fi unicul mijloc de a ne feri de oftică.

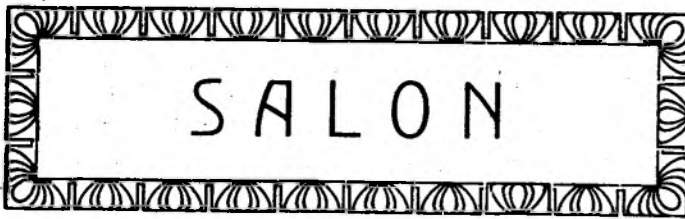
Doctor Movilescu.

H A Z.

Tușica. — La vârsta ta, Tică, nu mințiam nici odată.

Tică. — Ah!... Și la ce vârstă ai început să minți?

Academia Română la regele Carol.

Am anunțat pe scurt în numărul trecut, că la serbarea de patru-zeci de ani a domniei regelui Carol, în ziua de 13/26 maiu, s'au prezintat și membrii Academiei Române spre a exprima felicitările înaltei corporațiuni de cultură românească.

Actul acesta de omagiu având o importanță deosebită, pentru a constată din nou marea interesare și puternicul sprijin al Maj. Sale regelui Carol pentru dezvoltarea și progresul limbei și literaturii noastre, credem a face o plăcere cetitorilor noștri, reproducând aici discursurile rostite cu aceasta ocaziune: felicitarea pronunțată de președintele Academiei dl Ion Kalinderu și răspunsul Maj. Sale regele Carol.

Regele și regina au intrat în sala tronului, la orele 10^{1/2} însoțiți de principii moștenitori, principele Carol și principele Wilhelm de Wied și înconjurați de Casele regală și princiară. În sală se aflau președintele consiliului, ministrul cultelor și instrucțiunii publice și membrii Academiei Române.

După ce Maiestățile Lor au luat loc pe estrada Tronului, dl Ion Kalinderu, președintele Academiei, a prezentat Suveranului și Reginei felicitări în numele colegilor sei, rostind următoarea cuvântare:

Sire,

În aceste zile de înălțătoare serbare, gândul tuturor românilor e îndreptat către Maiestatea Voastră, care ați împlinit 40 de ani de vrednică și fericită domnie.

Toți roagă Pronia să Vă păstreze aceeași binecuvântată ocrotire, spre binele și fericirea Patriei.

Academia română unește glasul ei cu al țării, și prin noi, reprezentanții ei, Vă aduce prea respectuoasele sale felicitări, împreună cu încredințarea nemărginitului nostru devotament.

Exprimând aceste urări, ne simțim fericiți că și Academia a împlinit de curând 40 de ani de activitate.

O perioadă de 4 decenii nu poate fi atât de însemnată în viața unei societăți, ca în aceea a unui om. Totuși ea reprezintă un moment de căpetenie, de oare-ce cade în epoca înfloririi naționale și s'a petrecut sub înalta protecțiune a Maiestății Voastre, care ați reînviat fala și ați ridicat vaza țării și a neamului românesc.

În special, studiul limbei românești datorește mult îndemnului Maiestății Voastre, care, știind că a pătrunde limba unui popor însemnează a-i pătrunde inima și firea, ați binevoit prea grațios a pune la cale lucrarea dicționarului nostru. Academia a urmărit mai ales adunarea monumentelor scrise, interne și externe ale trecutului nostru, spre a lumina și a așeza pe baze sigure istoria națională. În această operă, afară de concursul cercetărilor și erudiților, a avut parte de

numeroase comunicări și de daruri bogate, de neprețuite documente dela Maiestatea Voastră.

Astfel, fără a fi înrăurit direct asupra vieții culturale române, Academia a dat un puternic avânt studiilor românești și a propovăduit iubirea de neam și de țară.

Îngăduiți-ne dar, Sire, a vă exprima, în numele colegilor noștri, profundă recunoștință pentru puternicul sprijin ce ne-ați dat totdeauna și pentru luminatele îndemnuri cu care ne-ați cinstit până acum.

În aceste sentimente cuprindem cu bucurie și pe M. S. Regina, membra noastră de onoare, care a ridicat simțirea românească.

Să trăiți Sire!

Să trăiască M. S. Regina, gingașa poetă!

Trăiască Altețele Lor Regale Principii Moștenitori cu Augustii Lor Copii!

Trăiască România!

Regele a primit cu deosebită plăcere omagiile academicianilor, mulțumindu-le călduros astfel:

„Printr'o potrivire plăcută sufletului meu, Academia Română serbează în anul acesta a 40-a aniversare a sa, împreună cu jubileul celor 40 ani ai mei de domnie.

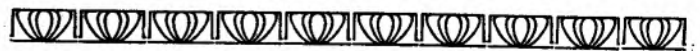
Înființată sub numele de „societate literară“, începuturile ei au fost modeste; munca însă pe care a desfășurat-o în acele patru decenii, — unind într'un suflet pe reprezentanții culturii tuturor românilor, — a fost din ce în ce mai mare, așa că puteți privi cu mândrie calea străbătută și roadele dobândite.

Pe câmpul întins al culturii românești, Academia n'a lăsat nici un lan nelucrat. Bogatele sale publicațiuni despre limba și istoria țării, precum și asupra științelor naturale, buna rânduială și sârguință în sporirea și păstrarea prețioasei sale biblioteci, nerată îndejuns cât de neobosită a fost râvna membrilor sei, spre a răspunde înaltei ei meniri. Prin binecumpănită întrebuintare a însemnatelor sale dotațiuni, Academia a ajuns asemenea a fi înțeleaptă diriguitoare a tinerelor generații de învățați.

Cunoașteți necurmatul interes ce mă însuflețește pentru acest așezământ în care se întrupează cultura noastră națională, așa că n'am nevoie să vă spun cât de calde și sincere sunt urările mele pentru propășirea lui mai departe.

Vă mulțumesc din suflet pentru bunele dvoastre felicitări“.

Apoi, Maiestățile lor și Altețele lor Regale au convorbit cu membrii Academiei până la orele 11 dimineața, când au primit pe dnii rectori ai universităților din București și Iași, pe decanii facultăților, profesorii universitari, secundari, profesionali, și ai corpului didactic, precum și delegația studenților universitari din București și Iași.

Proverbe române.

De pe poame se cunoaște popul.

*

Corb la corb nu scoate ochii.

*

Bate șaua să priceapă iapa.

FLORIAN PORCIUS.

Națiunea română iarăși a pierdut un fiu harnic, pe unul din cei mai devotați muncitori ai ei. *Florian Porcius* nu mai este. A murit la 30 mai, în Rodna-veche, locul nașterii sale, în etate de 90 ani.

O lungă etate aceasta. Și cu cât a fost mai lungă decât a altora, cu atât adormitul a lucrat mai mult, căci toată viața n'a avut alt scop decât să-și dea concursul la ridicarea neamului căruia a aparținut.

Activitatea lui de model a produs iubirea și stima generală, de care s'a bucurat pretotindeni. Și cu cât înaintă în etate, acelea creșteau din ce în ce mai mult, căci dânsul n'a încetat să muncească până la ultima resuflare a vieții sale.

În Florian Porcius Româniilor au pierdut un muncitor de model, a cărui memorie va fi eternă în analele culturii noastre.

Meritele lui pe terenul cultural, ca fost profesor la școala militară, și ca funcționar al districtului Năsăud, au fost recunoscute și de Maj. Sa care l-a decorat cu ordinul „Coroana de fer“ cl. III, cu care era însoțit și titlul de cavalier.

În serviciul special al districtului Năsăud, al cărui fiu a fost, și pe care mai în urmă l-a servit ca vice-căpitan, (vice-comite), în tot timpul seu liber s'a ocupat de știință și în special cu *botanică*. A făcut cercetări și descoperiri cari i-au atras atențiunea și recunoștința curcilor științifice și din străinătate. A avut corespondență cu cei mai renumiți botaniști din Austro-Ungaria și din alte părți ale Europei. Mai multe plante poartă numele lui. A colectat un herbar care a ars în resboiul din 1848. Apoi a adunat un nou herbar foarte bogat în plante, nu numai din Ardeal, ci și din alte țări europene. Din acest herbar a dăruit o parte mare institutului botanic din București.

Din scrierile lui botanice, una a fost premiată la 1880 de Asociațiunea Transilvană; alta s'a editat de către Academia Română în 1893. A colaborat și la „Fibra Dobrogei“ redactată de dr. Brândza.

Academia Română, apretând valoarea lucrărilor sale, l-a ales în 1882 membru al ei. Prezența veteranului bărbat, atât de simpatic și amabil, totdeauna a fost salutăată cu bucurie de către colegi. În anii din urmă înse, din cauza bătrânețelor, n'a mai putut lua parte la sesiunea generală a Academiei. Cu ce dor mergea el acolo, arată faptul, că și pe timpul cât se mai ducea la sesiune, trebuia să întrerumpă de două ori călătoria să se odihnească și astfel făcea în câte trei zile drumul până la București.

De când, din cauza slăbirii sale, n'a mai venit la sesiune, absența sa totdeauna a fost regretată, precum regretată este în Academie și moartea lui. La înmormântare, Academia a fost reprezentată prin un membru, care a pronunțat un discurs de adio.

Acuma la Academie a devenit vacant locul unui membru de dincoace de Carpați. Reposatul, făcând parte din secțiunea științelor, viitorul membru se va alege dintre cei ce se ocupă la noi anume de științe. Cine va fi acela, astăzi nu se poate ști. Dorim din inimă ca pierderea ce suferim prin moartea lui Florian Porcius, care a avut o viață atât de laborioasă, să se suplinească prin un vrednic urmaș al seu.

La medicul de înfrumusețire din Paris.

O femeie germană care a vizitat de curând unul din atelierelor cele mai cunoscute de înfrumusețire din Paris, dă următoarea descriere:

Mai întâu a venit un băiat cu cărpe ude foarte ferbinți, și cu cari îmi acoperi întreaga față, schimbând aceste cărpe la fie-care jumătate de minut.

Procedeu acestuia a continuat aproape un sfert de ceas, până când fața mea a fost cu totul roșie și înferbântată, începând a transpira. Apoi a venit cu cremă de castraveți, și a masat obrații, fruntea, bărbia, sub ochi, după o metodă anumită, ceea ce a durat cinci minute. Apoi a întrebuițat masagiul cu bila, întrebuițată și în Germania pentru față, la urmă a frecat mai multă vreme fața cu o bucată de gumă în formă de farfurioară.

Eram cu totul pierdută și aproape să rog de iertare, dar tortura părea, că se apropie de sfârșit, căci mă spălă cu o apă de toaletă calmantă și răco-ritoare și o pudră cu o velutină admirabil de plăcut parfumată.

Veni rândul ochilor: Sprâncenele fură frisate înguste, făcute cu un creion brun și prelungite în direcția tâmpelor.

În ochi mi-se împroșcă, cu ajutorul unui pulverizator, un praf negru-albastru, ceea ce a avut ca efect, că albul ochiului deveni albastrui dând ochiului o strălucire mare.

Ochii mei au gene de culoare închisă, altfel s'ar fi pus gene artificiale cari se vând cu metrul și cari se lipesc de o mână deprinsă la ochi. Genele sunt lungi și închise (negre sau castanii), ele pot fi lipite în mod natural.

Că pentru înfrumusețire se roșiau buzele și bobul urechilor, își poate cineva singur închipui, se dă și o oare-care nuanță de roș pe bărbie. În tot timpul acesta un alt băiat era ocupat cu mâinile și unghiile mele, pe acestea le piliă și le ungea cu pomadă roșie. Apoi trecu la frizură.

Pentru a putea fi frizată „șic“, a trebuit înainte de toate să mă decid să-mi cumpăr o „postige“ (adaus de păr). Nu există pariziană fără „postige“. Aceasta costă 60 franci, fiind-că, precum mă asigură băiatul, aveam „o culoare deosebită a părului“, de altfel, această postige costă numai 30 franci. Atâta nu făcea, dar nu voiam să fac treaba pe jumătate și am consimțit.

Fiind-că suntem tocmai la cestiunea părului, trebuie să amintesc, că două treimi din femeile Parisului au păr roșu, fiecare blondă și fiecare brunetă are o nuanță roșie.

Trebue să recunosc, că în Germania arta de a ondula nu este atât de înaintată ca în Franța. Se poartă aproape exclusiv frizură înaltă.

După terminarea frizurei, privii capul din toate părțile. Acum începui să mă gândesc dacă așa voi plăcea soțului meu, căruia îi place numai ceea ce e natural.

LITERATURĂ.

✗ **Versuri de Elena Farago. (Fatma).** Septămănila trecute a apărut în Budapesta, la institutul „Lucafa-
rul“ un volum drăgălaș de poezii, sub titlul „Versuri“. Colecțiunea aceasta ne-a surprins foarte plăcut, căci cuprinsul oferă o lectură ademenitoare. O adevărată poezie, care se prezintă într'un fel încântător. În sfârșit o poetă, căci autoarea întrece pe toate versificătoarele de până-acuma, atât prin idei, cât și prin formă. Ne proroceste, aceasta îndată introducerea primei poezii, care începe astfel:

Cer blând, respiră-te,
Fir duios, înșiră-te;
Caer tainic, spune-le,
Nu uită nici-unele.
Iar tu dor oprești-le,
Să-mi urziți poveștile...

Lumea în care suntem conduși e fermecătoare, tablourile atrăgătoare și versul care le cântă ne încălzește sufletul. Simțim o adevărată plăcere, ce numai o artistă poate să ne deștepte. De sigur poeta va fi citită cu cea mai dulce impresiune. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani; pentru România 2 lei.

✗ **In edițiunea Academiei Române** au apărut următoarele lucrări: „Asupra microbilor patogeni“ al seriei intermediare între bacilul lui Eberth și „Coli Communis“ de prof. dr. V. Babeș, membru al Academiei Române. Cu o stampă. Prețul 50 bani. — „Despre prezența bartoniului în județul Prahova“ de L. Mădăc, membru al Academiei Române. Prețul 20 bani. — „Materiale pentru climatologia României“, Clima anului 1905 st. n. la București Filaret“ de St. C. Hepites, membru al Academiei Române. Prețul 20 bani. — „Originile Partidului național în România“ de A. D. Xenopol, membru al Academiei Române. Prețul 20 bani.

✗ **In preajma expoziției.** Sub titlul acesta dl Theodor Alexi a scos la lumină în Brașov o broșură de amintiri reîmprospătate — Domnul Tudor, Cuza Vodă. Prețul 80 bani.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Concert românesc în Oradea-mare. Reuniunea română de cântări „Hilaria“ va lua parte la festivalul coral ce se va aranja la București în zilele de 23—26 iunie n., pe timpul când se va ține acolo marea expoziție. Înainte de a pleca, corul reuniunii, sub conducerea dlui Nicolau-Firu, se va prezenta înaintea publicului din Oradea-mare într'un matineu, duminică în 10 iunie n., la orele 11 înainte de miazăzi, în sala mică a otelului „Arborele verde“, cu un program de compoziții scrise de T. Popovici, G. Dima, A. Flechtenmacher și S. Vorobchievici. Eventual va fi și o lectură sau o declamațiune. Facem apel la tot publicul nostru să sprijinească cu prezența sa aceasta frumoasă festivitate cu care tinerimea îl surprinde atât de plăcut. Prețul de intrare, după plac.

✗ **Concert la Beins.** Despărțământul din Beins al Asociațiunii a aranjat la 4 iunie n. acolo un concert cu următoarea programă: 1. C. Porumbescu: „Marșul economilor“, cor bărbătesc. 2. J. N. Baston: „Lăutarul“, romanță, solo cântată de dl Augustin Antal,

acompaniat de dsoara A. Papp. 3. „Disertație“ de dl J. Delean. 4. T. Popovici: „Pe-al nostru steag“, cor barb.; G. Dima: „Doue inimi“, cor mixt. 5. G. Coșbuc: „Ideal“. decl. de dsoara Tina Crișan. 6. N. Diniciu: „Dor de sat“, cor de dame. 7. G. Muzicescu: „Zis-a badea“, cor mixt. 8. V. Alexandri: „Haimana“, decl. de dl Aug. Ciurdar. 9. „Porumbița“, cvartet, solo. 10. I. Vidu: „Lugojana“, N. Ștefănescu „Marșul lui Mihai“, cor mixt. — După concert a urmat bal. În pauză „Călușerul și Bătuta“.

✗ **Concert și teatru în Brașovul-vechiu.** Corul bisericeii gr. or. române din Brașovul-vechiu a dat la 3 iunie n. concert și reprezentație teatrală în otelul „Orient nr. 1.“ Corul a fost dirijat de dl St. C. Voicu. Program: 1. Muzică. 2. Fetele casnice, cor de dame. 3. La oglindă, poezie de G. Coșbuc, declam. de ** 4. a) Auzi valea, cor bărbătesc de I. Vidu; b) Sai Române, cor bărbătesc de Czerny. 5. Declamațiune. 6. Muzică. 7. Teatru: „Rusaliile“, vodevil într'un act de V. Alexandri.

✗ **Concert în Turda.** Comitetul parochial gr. or. din Turda a aranjat la 4 iunie, în seara sfințirii steagului corului bisericesc, un concert urmat de dans, în sala cea mare din otelul „Europa“, sub direcțiunea dlui Laurențiu Curea, absolvent de teologie. Program: 1. Herman Kirchner: „Măestri și plugari“, cor mixt. 2. N. Șorcan: „Cine n'are dor pe vale“, cor mixt. 3. G. Dima: „Noua călugăriță“, cor mixt. 4. I. Vidu: „Resunet dela Crișana“, cor mixt cu solo de bariton. 5. D. G. Kiriac: „Morarul“, cor pentru patru voci mixte. 6. G. Dima: „Trăiesc în suferință“, cor mixt. 7. G. Dima: „Doue inimi nu-mi dau pace“, cor mixt. 8. A. Bena: „La fântână“, cântec poporal pentru cor mixt. B) Jocul pentru coriști și țărani sa ținut în edificiul școlii.

✗ **Concert popular în Lugoj.** Reuniunea română de cânt și muzică din Lugoj va da la 9 iunie concert, sub conducerea dlui Ioan Vidu, în pavilionul otelului „Concordia“ cu următorul program: 1. „Dochia“, cor mixt de T. Teodorescu. 2. a) „Imnul studenților“ cor bărbătesc de D. G. Kiriac; b) „Pe-al nostru steag“, cor bărbătesc de C. Porumbescu-Popovici. 3. „Sămănătorii“, cor pentru trei voci egale de D. G. Kiriac. 4. a) „Ș'asară“, cor bărbătesc de I. Vidu; b) „Vraja“, cor bărbătesc de I. Vidu. 5. a) „Cântecul ostașilor“, cor pe trei voci egale de I. Demetrescu-Demion; b) „Pui de lei“, cor mixt de I. Vidu. 6. „Hai în horă“, cor bărbătesc de G. Dima. 7. „Peste deal“, cor mixt de I. Vidu. 8. „Marș“, cor mixt de I. Vidu. — După concert, dans.

✗ **Concert și teatru în Brad.** În 4 iunie n. s'a dat la Brad la 11 ore înainte de miazăzi concert în sala gimnaziului. Program: 1. Cuvânt de deschidere, dr. P. Oprișă, dir. gimn. 2. Latina gintă, de V. Alexandri, cântată de corul școlar. 3. Plugul blăstămat, de V. Alexandri, declamație. 4. Vasile Alexandri, viața și scrierile lui de T. Suci, prof. 5. Balcanul și Carpatul de V. Alexandri, declamație. 6. Copii români, cor mixt de J. St. Paulian, corul școlar. — La 8 ore seara reprezentație teatrală în otelul Central. S'au jucat: „La Turnu Magurele“ scenă în versuri și „Harță rezeșul“, operetă comică. Amândouă de V. Alecsandri.

✗ **Serată declamatorică în Suceava.** Intrunirea academică română „Bucovina“ din Cernăuți a aranjat la 4 iunie n., într'un amintirea a 1800 de ani dela cu-

cerirea Daciei de către împăratul Traian, o serată declamatorică cu dans, la Suceava, în sala otelului Central. Președinte de onoare a seratei a fost dr. Nicu Turcan, președintele întrunirii Eusebie de Tudan stud. fil.

Concert în Bistrița. Reuniunea română de cântări din Bistrița va da joi la 14 iunie n. concert în sala cea mare dela „Gewerbe-Verein“ sub conducerea dlui C. F. Rohrbeck și cu concursul corului teologilor români din Gherla sub conducerea dlui M. Berinde. Programul concertului: 1. Muzică. 2. a) Doue inimi, cor mixt de G. Dima; b) Intre piatra Detunata, cor mixt de G. Dima. 3. Seara de F. Abt, corul teologilor rom. de Gherla. 4. Muzică. 5. a) Crișana, cor mixt de I. Vidu cu solo de bariton; b) Peste codrii, cor mixt de I. Vidu cu solo de sopran. 6. Resunetul văilor, de A. Popovici, corul teologilor de Gherla. 7. Muzică. 8. a) Fântână cu trei izvoare, cor mixt de G. Dima; b) Lugojana, cor mixt de I. Vidu. 9. Sună buciul, cor mixt de Simionescu, cântat de ambele coruri. 10. Dans. Cele de sub nr. 2, 5 și 8 le va cânta corul reuniunii române de cântări din Bistrița. — Președintele petrecerii este dl dr. Leonida Domide.

Concert în Reșița-montană. Reuniunea română de cântări și muzică din Reșița-montană arangiază duminică, la 10 iunie st. n. în sala otelului „Pannonia“ un concert cu următorul program: 1. Paulian: „Copii Români“. 2. Borsay: „Flori, cântări și dragoste“. 3. Vidu: „Negruța“ cor cu soli. 4. Spacovici: „Hora Dobrogei“. 5. Vidu: „Pui de lei“. 6. Vidu: „Resunetul Ardealului“ cor cu solo de mezo-sopran. 7. Dima: „Hora“. 8. Costescu: „Urare“. 9. Petrella: „Târgul din Pompei“ din opera Jone. 10. Muzicescu: „Marș regal“. Toate piesele vor fi cântate de cor mixt. Cele de sub nr. 2, 4-10acompaniate de orchestră. Urmează dans.

Concert și teatru în Ofenbaia. Corul plugarilor din Ofenbaia a dat în duminica Tomei un concert de cântări; apoi s'a jucat „Vlăduțul mamei“, comedie într'un act.

Teatru românesc în America. Din Cleveland se scrie „Gazetei Transilvaniei“ că românii de acolo au înființat o trupă dramatică de teatru român. Director al teatrului e dl George Fărcășan, primadona dna Saveta Fărcășan. Prima reprezentație s'a anunțat cu piesele: „O noapte în Paris“ comedie și „In ajunul resboiului“ operă.

CE E NOU?

NB. Aviz cetitorilor nostri. Numerul trecut al foii noastre a apărut cu trei zile mai târziu, căci în momentul de a ni-se espeda clișeul din Viena, s'a stricat și a trebuit să se facă de nou.

Hymen. Dl *Pavel Gerga* învățător în Goruia și dșoara *Elena V. Nedelcu* învățătoare în Sipet s'au cununat la 7 iunie n., în Sipet. — Dl *George Pistrițan* funcționar la județul din Bocșa-montană s'a cununat cu dșoara *Maria Perian* în 27 maiu în Bocșa-montană.

Un nou ordin în România. Cu ocaziunea jubileului de 40 de ani al regelui Carol, regele a înființat un nou ordin cu numele „Carol I.“ Acest ordin va avea pentru țeară 80 de decorații împărțite în 4 grade:

comandor (40), mare ofițer (25), mare cruce (10), și colan (5). Afară de aceasta ordinul va avea un mare numer nelimitat de decorații, din toate gradele pentru străinătate. Regele și principele moștenitor vor purta de drept colanul. Pentru această unică dată, cu ocazia înființării ordinului, regele care este marele cancelar al ordinului va putea să-l confere cui va voi, fără să ție seamă de restricțiile din lege. Colanul se va acorda persoanelor, cari au fost prim-miniștri cel puțin un an și aelora cari au adus mari servicii țării. În viitor persoanele, cari vor fi decorate cu diferitele grade ale ordinului „Carol I“ vor trebui să aibă gradele corespunzătoare ale celorlalte ordine cu vechimea provăzută pentru înaintare. Se va face excepție pentru servicii excepționale aduse țării.

Doctorul Alex. M. Pop. specializat în boalele interne, medic balnear, ș-a reinceput praxa medicală în băile Herculane cu 1 maiu a. c.

Subjude român. Dl *Teodor Radu*, notar la judecătoria cercuală din Lugoj, a fost numit subjude la judecătoria din Recașul-timișan.

O damă de model. „Alarma“ din Craiova, scrie că una din doamnele craiovene, dna *Eliza G. Alexandrescu* ș-a exprimat dorința de a ajuta „Asociația Presei“ craiovene, cu un fond de douezeci mii lei, fond care se va utiliză pentru deschiderea unei tipografii, care să ferească pentru viitor pe ziaristi de speculațiunile tipografilor; iar după moartea sa vastul și pomposul palat, care împodobește strada Unirei, îl va iasă prin testament, ca să servească pentru toată viața ca sediu al „Asociației Presei“ craiovene.

Atentat în contra părechei regale spaniole. Septămâna trecută pe când regele și regina Spaniei se întorceau dela cununie, s'a făcut atentat înspăimântător în contra vieții lor. S'a aruncat o bombă asupra casei în care ședeau. Bomba a explodat, a stins viața servitorilor, a omorât cail și pe mai mulți, făcând o mulțime de răniți. Regele și regina au scăpat neatinși. Ucigătorul urmărit, s'a împușcat.

Poșta redacției.

Abrud. Vă mulțămim pentru corespondență și vă rugăm să ne scrieți și de altă-dată, însă mai de grabă. Asemenea rugăm și pe alți cetitori ai nostri din felurite părți, să ne informeze despre mișcările vieții sociale dela d-lor, căci dorim să prezintăm prin foaia noastră o icoană cât mai fidelă a vieții sociale românești.

Beiuș. P. P. Din „Ranele Națiunii“ nu mai avem nici un exemplar.

Călindarul săptămânei.

Duminea 1-a după Rusalii a tut. SS., Ev. dela Mateiu, c. 10. st. 32, gl. 8, st. 1.

Ziua sep.	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Duminecă	28 C. Nichita M. Eut.	10 Margar.
Luni	29 C. Teodosia, C. Oliv.	11 Barnaba
Marți	30 M. Isachie c. Varl.	12 Vasilide
Mercuri	31 M. Ermin, Haralam.	13 Ant. P.
Joi	32 M. Iustinian, Firm	14 Antonia
Vineri	33 M. Nieh., Ion-cel-nou	15 Vitns
Sâmbătă	34 M. Luchian, Paula	16 Iustina

Proprietar, redactor respunzător și editor :
IOSIF VULCAN (Str. Áldás nr. 14/296 b)

MERSUL TRENURILOR.

Valabil dela 1 maiu 1906.

Budapest – Nagyvárad – Predeal – București						București – Predeal – Nagyvárad – Budapest					
		Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	
Budapest	pleacă	7 25	9 –	2 35	5 45	9 15					
Szolnok	”	9 37	11 52	7 30	9 27	11 19				9 15	
Szajol	”	–	–	7 43	–	11 33				1 12	
P.-Ladány	”	11 13	2 9	5 57	11 53	12 55				2 18	
Berettyó-Ujfalu	”	11 46	2 53	6 31	12 07	1 33				5 8	
M.-Peterd	”	–	3 5	–	1 00	–				8 58	
M.-Keresztes	”	–	3 16	–	1 14	–				8 27	
Bihar-Puspöki	”	–	3 34	–	1 36	–				10 03	
Nagyvárad	sosește	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11				11 40	
Nagyvárad	pleacă	–	4 10	7 14	2 06	2 18				12 40	
Várad-Velence	”	–	4 17	–	2 31	2 26				1 25	
Fugyi-Vásárhely	”	–	4 28	–	2 42	–				2 16	
Telegd	”	–	4 49	7 42	3 04	2 51				2 21	
Élesd	”	–	5 06	†7 55	3 24	†3 05				3 02	
Rév	”	–	5 51	8 15	3 50	3 26				3 38	
Csucs	”	–	6 38	9 03	4 56	4 16				3 58	
Bánffy-Hunyad	”	–	7 19	9 23	5 34	4 52				4 20	
Jegenye	”	–	7 49	†9 57	6 02	–				4 27	
Kolozsvár	sosește	–	8 34	10 30	6 59	5 53				4 32	
Kolozsvár	pleacă	5 32	8 50	10 47	8 30	6 11				5 12	
Apahida	”	5 51	9 07	11 11	8 59	6 27				6 27	
Ar. Gyéres	”	6 54	10 16	12 36	10 41	7 27				6 27	
Sz. Kocsárd	”	7 17	10 56	1 40	11 31	7 52				6 48	
M. Ujvár	”	7 29	11 03	1 58	11 40	–				5 23	
Felvincz	”	7 35	11 12	2 07	11 50	–				7 13	
Nagy-Enyed	”	7 54	11 34	2 32	12 20	8 16				12 59	
Tövis	sosește	8 11	11 52	2 55	12 46	8 32				6 5	
”	pleacă	–	12 24	–	1 43	8 37				7 13	
Küküllőszeg	”	–	1 07	–	2 28	9 5				12 07	
Balázsfalva	”	–	1 14	–	2 36	–				5 24	
Kis Kapus	”	–	2 15	–	3 48	9 47				6 5	
Medgyes	”	–	2 33	–	4 03	10 01				11 10	
Segesvár	”	–	3 47	–	5 43	11 –				–	
Homoród-Kőhalom	”	–	5 35	–	7 54	12 26				–	
Földvár	”	–	7 16	–	9 40	1 35				–	
Brassó	sosește	–	7 50	–	10 25	2 09				–	
”	pleacă	–	11 –	–	–	2 19				–	
Predeal	sosește	–	1 11	–	–	3 31				–	
București	”	–	8 10	–	–	9 10				–	
București	pleacă	–	–	–	–	–				7 50	
Predeal	”	–	–	–	–	–				3 32	
Brassó	sosește	–	–	–	–	–				5 00	
”	pleacă	–	–	–	–	–				8 07	
Földvár	”	–	–	–	–	–				8 27	
Homorod-Kőhalom	”	–	–	–	–	–				10 03	
Segesvár	”	–	–	–	–	–				11 40	
Medgyes	”	–	–	–	–	–				12 40	
Kis Kapus	”	–	–	–	–	–				1 25	
Balázsfalva	”	–	–	–	–	–				2 16	
Küküllőszeg	”	–	–	–	–	–				2 21	
Tövis	sosește	–	–	–	–	–				3 02	
”	pleacă	–	–	–	–	–				3 38	
Nagy-Enyed	”	–	–	–	–	–				3 58	
Felvincz	”	–	–	–	–	–				4 20	
M. Ujvár	”	–	–	–	–	–				4 27	
Sz. Kocsárd	”	–	–	–	–	–				4 32	
Ar. Gyéres	”	–	–	–	–	–				5 12	
Apahida	”	–	–	–	–	–				6 27	
Kolozsvár	sosește	–	–	–	–	–				6 27	
Kolozsvár	pleacă	5 23	7 13	12 59	6 5	11 10				6 48	
Jegenye	”	†6 11	–	†1 42	7 14	–				12 07	
Bánffy-Hunyad	”	6 39	8 47	2 13	7 35	12 23				5 24	
Csucs	”	7 09	9 23	2 44	8 33	12 55				6 5	
Rév	”	7 49	10 10	3 24	9 27	1 37				7 13	
Élesd	”	†7 59	10 27	†3 34	9 46	†1 50				12 59	
Telegd	”	8 11	10 41	†3 45	10 02	2 03				6 5	
Fugyi-Vásárhely	”	–	–	–	10 21	–				7 13	
Várad-Velence	”	–	–	–	10 21	–				12 07	
Nagyvárad	sosește	–	–	–	11 07	–				5 24	
Nagyvárad	pleacă	8 36	11 13	4 09	10 30	2 26				6 5	
Bihar-Puspöki	”	8 43	11 36	4 15	11 09	2 38				12 59	
M. Keresztes	”	8 52	11 47	–	11 19	–				6 5	
M. Peterd	”	–	–	–	11 39	–				7 13	
Berettyó-Ujfalu	”	–	–	–	11 51	–				12 07	
P.-Ladány	”	9 21	12 29	4 52	12 05	3 18				5 24	
Szajol	”	10 01	1 45	5 51	1 19	4 03				6 5	
Szolnok	”	–	–	–	–	–				7 13	
Budapest	sosește	11 18	3 49	7 32	3 44	5 39				12 07	
Budapest	”	1 50	6 40	9 35	7 10	7 10				5 24	

Nagyvárad – Arad

Arad – Nagyvárad

		person						Person			
Nagyvárad	pleacă	10	20	4 45	6 53	Arad	pleacă	5 10	11 25	9 30	
Ósi	”	10	30	4 56	7 9	Kétegyháza	”	6 14	12 34	10 54	
Less	”	10	48	5 15	7 20	Csaba	sosește	6 40	12 59	11 24	
Cséffa	”	11	03	5 34	7 58	Csaba	pleacă	6 56	1 38	4 50	
N.-Szalonta	”	11	26	6 02	8 46	Gyula	”	7 19	2 02	5 26	
Kötegyán	”	11	44	6 24	9 25	Sarkad	”	7 40	2 22	5 54	
Sarkad	”	11	54	6 33	9 31	Kötegyán	”	7 51	2 32	6 10	
Gyula	”	12	18	6 57	10 01	N.-Szalonta	”	8 20	2 57	7 02	
Csaba	sosește	12	37	7 18	10 30	Cséffa	”	8 40	3 15	7 31	
Csaba	pleacă	2	05	7 29	4 32	Less	”	9 02	3 33	7 54	
Kétegyháza	”	2	34	7 57	5 03	Ósi	”	9 19	3 49	8 16	
Arad	sosește	3	29	9 –	6 05	Nagyvárad	sosește	9 34	4 00	8 31	

Numerii cei groși înseamnă timpul dela 6 ore seara până la 4 ore 59 de minute dimineața. — Numerii semnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.